

[„Nevyslovitelné“ a vyslovení myšlenky]

Ladislav Hejdánek

jedná se o část původního dokumentu:

[2000](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 16. 3. 2000
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 16. 3. 2000

[„Nevyslovitelné“ a vyslovení myšlenky]

Co vlastně mají na mysli ti, co mluví o tzv. „nevyslovitelném“? To lze upřesnit jen tak, že řekneme, co míníme resp. se obvykle míní naopak tím, že něco lze vyslovit. Co tedy např. lze vyslovit (a ovšem, co míníme tímto „vyslovením“)? Především tedy nechme stranou ten význam slovesa „vysloviti“, který poukazuje na vyslovení nějakého slova (rozumí se vyslovení nahlas, odvozeně pak také v psané nebo tištěné podobě, ale to je pak lépe mluvit o napsání nebo vytištění takového slova). O tento význam nám nejde, neboť jistě postrádá smyslu mluvit nějaké slovo, které je nevyslovitelné, tj. které nemůže být ani vyřčeno (nahlas), ani eventuálně napsáno nebo otištěno. Takové slovo může být tabuizováno, což však znamená zákaz vyslovování a nikoli nevyslovitelnost. Musíme se tedy soustředit na vyslovení něčeho jiného než slova. A tu je třeba si postavit otázku, zda vůbec lze vyslovit něco jiného než slovo, jméno, název apod. Na prvním místě nám napadá myšlenka: nemá-li myšlenka zapadnout, je třeba ji vyslovit. Teprve vyslovená myšlenka se stává myšlenkou, která může být sdílena (a tedy eventuálně myšlenkou skutečně sdílenou). Ale co je vlastně takové vyslovení myšlenky? Výsledkem toho vyslovení je série zvuků, tj. myšlenka byla zašifrována do série zvuků (v případě myšlenky napsané nebo vytištěné jde o sérii značek, písmen). Je však skupina hlásek nebo písmen vhodným způsobem vyslovení myšlenky? Můžeme pak říci, že myšlenka dosáhla své skutečné plnosti, když byla takto zašifrována? Neplatí daleko spíše, že oním zašifrováním byla myšlenka jakoby zakleta do zvuků nebo znaků, a že je nanejvýš zapotřebí ji z tohoto zakletí vysvobodit jakýmsi opačným pochodem, totiž dešifrováním?

(Praha, 000316-1.)